

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg synes ikke, at situationen bliver bedre af, at man forsøger at skjule noget. Men i øvrigt er jeg enig i hr. Lasse Budtz' karakteristik af den tyrkiske militærregerings politik.

Den samme karakteristik blev givet af regeringen, og jeg vil gerne begynde med at sige tak til statsministeren – jeg går ud fra, at det alene er presserende forretninger, der forhindrer udenrigsministeren i at tage ordet og svare på forespørgslen, som jo egentlig er rettet til ham. Jeg vil gerne takke statsministeren for den klare bedømmelse af forholdene i Tyrkiet. Denne regerings bedømmelse af Tyrkiet falder helt sammen med den bedømmelse, jeg har givet udtryk for så mange gange, men det karakteristiske ved Danmarks stilling hidtil har jo været, at holdningen har været valen og forbeholden.

Jeg har tidligere diskuteret Danmarks holdning til Tyrkiet med bl.a. den socialdemokratiske ordfører. I dag er vi enige, men det var vi mildt sagt ikke tidligere. Jeg kan ikke lade være at mindes i dag, at årsdagen for militærkuppet fejrede den socialdemokratiske mindretalsregering, støttet af hr. Lasse Budtz, ved at fremsætte et forslag om at forære den tyrkiske militærregering 25 mill. kr. i form af eftergivelse af gæld, oven i købet taget af de penge, der var sat af til at hjælpe u-lande.

Den 1. juli 1982, altså for nogle få måneder siden, tog den socialdemokratiske regering sig sammen til at indklage Tyrkiet for menneskerettighedsdomstolen, og det er den politik, den nuværende regering har lagt op til. Jeg kan kun sige, at jeg er glad for den meget klare stillingtagen. Der kan i dag efter dette ikke være tvivl om, hvordan Danmark stiller sig til menneskerettighedsovertrædelserne i et af Europarådets medlemslande. Det er først blevet klart i juli måned i år.

Hvad skal vi nu gøre i den situation? Ja, vi kan jo følge den tidligere regering og sige, at vi skal gøre mindst muligt, altså konstatere, at vi er nået hertil, og så skal vi i øvrigt ikke gøre mere, og vi kan sige til os selv: så kan vi da håbe på, at vi kan påvirke situationen. Det var jo den socialdemokratiske regerings forklaring på, at man ikke meget tidligere ville gå til at indklage Tyrkiet for Menneskerettighedsdomstolen.

I den danske befolkning tror jeg aldrig der har været tvivl. Jeg nævnedes før, at på årsdagen foreslog den socialdemokratiske regering

– den kunne ikke få flertal i folketinget for det – at vi skulle eftergive militæret dernede en gæld til os, men det var jo samtidig med, at et af vore fagforeningers blade, FTF-bladet, kunne konstatere: Tyrkiets terrorister er den nye regering. Så i den danske befolkning har der vist egentlig aldrig været tvivl om, hvordan situationen var.

Men hvad skal vi nu gøre? Skal vi gøre sådan, som jeg forstod at hr. Bjørn Elmquist foreslog det, nemlig at vi skulle notere os, at regeringen fortsætter dér, hvor den socialdemokratiske regering omsider nåede til, nemlig at indklage Tyrkiet for Menneskerettighedsdomstolen, og så nøjes med at afvente det? Eller skal vi, sådan som hr. Lasse Budtz nu efter at være kommet i opposition foreslår det, gå videre?

Må jeg ikke sige om dette, at regeringen begrunder sit standpunkt med, at man bedre kan øve tryk på Tyrkiet. Ja, det er det samme, som den socialdemokratiske regering gjorde. Den mente også, at så længe vi ikke greb til eksklusion af Tyrkiet, så havde vi nok alligevel bedre virkemidler. Hr. Lasse Budtz mente, at de i 2 år konstant og bestandig havde overtrådt menneskerettighederne. Det mener han nu. Det mente han jo ikke dengang.

Det, der siges i hr. Lasse Budtz' dagsorden, er, at folketinget udtaler, at det tyrkiske grundlovsudkast efter alt foreliggende ikke er i overensstemmelse med demokratiets grundregler som beskrevet af Europarådet, og derfor opfordrer regeringen til at rejse spørgsmålet om Tyrkiets medlemskab af Europarådet i ministerkomiteen. Det er jo ikke nogen voldske resolution. Regeringen siger bare, at man er nået dertil, og dér står man altså. Lad os nu se, hvad der sker ved Domstolen.

Om selve substansen i hr. Lasse Budtz' forslag kan jeg sige, at jeg er enig i det, der siges om det tyrkiske grundlovsudkast. Efter min opfattelse er det ikke i overensstemmelse med demokratiets grundregler.

Jeg vil gerne sige her, at jeg foretrækker hr. Lasse Budtz' forslag til dagsorden, men jeg kan også stemme for regeringens, for den fastslår, at nu har Danmark dog en holdning. Hvilken af dem der kommer til afstemning først, ved jeg ikke. Som sagt er vi i den situation, at de begge to efter vor opfattelse indeholder fremskridt, men personligt og på